

C-411/03. sz. ügy

SEVIC Systems AG

(a Landgericht Koblenz [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Letelepedés szabadsága – Az EK 43. és 48. cikk – Határokon átnyúló egyesülés – A tagállami cégjegyzékbe történő bejegyzés megtagadása – Összeegyeztethetőség”

A. Tizzano főtanácsnok indítványa, az ismertetés napja: 2005. július 7.

A Bíróság ítélete (nagytanács), 2005. december 13.

Az ítélet összefoglalása

1. *Személyek szabad mozgása – Letelepedés szabadsága – A Szerződés rendelkezései – Hatály – Határokon átnyúló egyesülések – Belfoglaltság*

(EK 43. cikk)

2. *Személyek szabad mozgása – Letelepedés szabadsága – Nemzeti rendelkezés, amely megakadályozza, hogy a határokon átnyúló egyesüléseket a tagállami cégjegyzékbe bejegyezzék – A letelepedés szabadságának korlátozása – Igazolás – Feltételek*

(EK 43. és EK 48. cikk)

1. A letelepedés szabadsága alkalmazási köre magában foglal minden intézkedést, amely lehetővé teszi vagy akár csak megkönnyíti a székhelytől eltérő másik tagállamba való bejutást és ebben az államban gazdasági tevékenység folytatását azáltal, hogy az érintett gazdasági szereplők számára ugyanolyan feltételek mellett biztosítják a nevezett tagállam gazdasági életében való részvételt, mint amelyek a belföldi gazdasági szereplőkre alkalmazandók.

A határokon átnyúló egyesülések, más társasági átalakulások mintájára, a különböző tagállamokban székhellyel rendelkező társaságok közötti együttműködés és átcsoportosítás szükségleteinek felelnek meg. Ezek az egyesülések a letelepedés szabadsága gyakorlásának különleges, a belső piac megfelelő működése szempontjából fontos szabályait képezik, és ezáltal azon gazdasági tevékenységek közé tartoznak, amelyek tekintetében a tagállamok kötelesek figyelembe venni az EK 43. cikkben előírt letelepedés szabadságát.

(vö. 18–19. pont)

2. Az EK 43. és 48. cikkel ellentétes az, ha egy tagállamban egy társaság végelszámolás nélküli megszűnésével és vagyonának mint egésznek egy másik társaságra történő átszállásával történő egyesülés a tagállami cégjegyzékbe való bejegyzését fő szabály szerint megtagadják, amennyiben valamelyik társaság székhelye egy másik tagállamban van, miközben – ha az egyéb feltételek teljesülnek – az ilyen bejegyzés lehetséges, ha mindkét, az egyesülésben részt vevő társaság székhelye az első tagállamban van.

Az ilyen eltérő bánásmód csak akkor megengedhető, ha a szerződéssel összeegyeztethető célt követ, és ha közérdeken alapuló kényszerítő indok igazolja, mint a hitelezők, a kisebbségi részvényesek és munkavállalók érdekeinek védelme, valamint az adófelügyelet hatékonyságának

és a kereskedelmi ügyletek tisztességének biztosítása. Továbbá, az ilyen eltér? bánásmód alkalmazásának az így megvalósítani kívánt cél elérésére alkalmasnak kell lennie, és nem haladhatja meg az ehhez szükséges mértéket.

(vö. 23., 28., 31. pont és a rendelkez? rész)

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2005. december 13.(*)

„Letelepedés szabadsága – Az EK 43. és 48. cikk – Határokon átnyúló egyesülés – A tagállami cégjegyzékbe történ? bejegyzés megtagadása – Összeegyeztethet?ség”

A C?411/03. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott el?zetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landgericht Koblenz (Németország) a Bírósághoz 2003. október 2?án érkezett 2003. szeptember 16?i határozatával terjesztett el? az el?tte

a **SEVIC Systems AG**

által indított eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris, elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas és K. Schiemann tanácselnökök, C. Gulmann (el?adó), J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, P. K?ris, Juhász E., G. Arestis és A. Borg Barthet bírák,

f?tanácsnok: A. Tizzano,

hivatalvezet?: L. Hewlett f?tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. május 10?i tárgyalásra,

figyelembe véve a következ?k által el?terjesztett észrevételeket:

- a SEVIC Systems AG képviselőjében C. Beul, Rechtsanwalt,
- a német kormány képviselőjében M. Lumma és A. Dittrich, meghatalmazotti min?ségben,
- a holland kormány képviselőjében H. G. Sevenster és N. A. J. Bel, meghatalmazotti min?ségben,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében C. Schmidt és G. Braun, meghatalmazotti min?ségben,

a f?tanácsnok indítványának 2005. július 7?i tárgyaláson történt meghallgatását követ?en,

meghozta a következ?

Ítéletet

- 1 Az elztes döntéshozatal iránti kérelem az EK 43. és 48. cikk értelmezésére vonatkozik.
- 2 A kérelmet a SEVIC Systems AG (a továbbiakban: SEVIC), egy Neuwiedben (Németország) alapított társaság által az Amtsgericht Neuwied azon döntése ellen indított kereset tárgyában terjesztették el, amely elutasította a közte és a Security Vision Concept SA (a továbbiakban: Security Vision), egy Luxembourgban alapított társaság közötti egyesülésnek a nemzeti cégjegyzékbe történ bejegyzésére vonatkozó kérelmét arra hivatkozva, hogy a társaságok átalakulására irányadó német jog csak azon társaságok egyesülését teszi lehetővé, melyek székhelye Németországban van.

Jogi háttér

3 A társaságok átalakulásáról szóló, 1994. október 28-i német törvény (Umwandlungsgesetz, a továbbiakban: UmwG) (BGBl. 1994 I., 3210. o.) 1995-ös javított és utóbb módosított változatának „Az átalakulások formái, jogi korlátozások” címet viselő 1. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) Belföldi székhely jogalanyok átalakulhatnak:

1. egyesüléssel;
2. szétválással (különválás, leválás, kiválás);
3. vagyonátruházással;
4. a társasági forma megváltoztatásával.

(2) Az 1 §. szerinti átalakulás az e törvényben szabályozott eseteken kívül akkor lehetséges, ha azt más szövetségi vagy tartományi törvény kifejezetten elírja.

(3) E törvény elírásaitól csak akkor lehet eltérni, ha ezt kifejezetten megengedik. Szerződésben, alapító okiratokban, alapszabályokban vagy jognyilatkozatokban tett kiegészítő rendelkezések megengedettek, kivéve ha e törvény kimerítő felsorolást tartalmaz.”

4 Az UmwG „Egyesülések fajtái” címet viselő 2. §-a a következőképpen rendelkezik:

„Jogalanyok megszárással, ám végelszámolás nélkül egyesülhetnek

1. beolvadással, egy v. több jogalany (jogelőd) vagyonának mint egésznek egy másik, már fennálló jogalanyra (jogutód) történ átruházásával vagy
2. [...]

az új vagy átvev jogalanyok üzletrészeinek vagy tagsági jogainak az átruházó jogalanyok résztulajdonosai (társasági tagjai, társai, részvényesei, szövetkezeti tagjai illetve tagjai) részére történ biztosításával.”

5 Az UmwG egyéb, kifejezetten a beolvadással történ egyesülést érint rendelkezései az egyesülési szerződés tekintetében bizonyos feltételeket szabnak (4. és 6. §), elírják az egyesülésről szóló jelentés elkészítését (8. §), az egyesülés szakértői általi hitelesítését (9. és azt követő §-ok), valamint az egyesülés bejelentését (16. és azt követő §-ok) a jogutód székhely szerinti cégjegyzékbe történ bejegyzését megelőzőleg (19. §). Az UmwG 20. és azt követő §-ai

felsorolják az ezen cégjegyzékbe történő bejegyzés joghatásait. Az egyesüléssel érintett harmadik személyek, nevezetesen a hitelezők védelmére szolgáló rendelkezések kiegészítik a beolvadással történő egyesülésre vonatkozó általános rendelkezéseket.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

6 A SEVIC és a Security Vision közötti egyesülési szerződés előírja az utóbbi társaság végelszámolás nélküli megszüntetését és vagyonának általános jogutódlással a SEVIC-re történő átszállását, ez utóbbi társasági formájának megváltoztatása nélkül.

7 Az Amtsgericht Neuwied azzal az indokolással utasította el az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzése iránti kérelmet, hogy az UmwG 1. § (1) bekezdésének 1. pontja csak németországi székhellyel rendelkező jogalanyok egyesülését teszi lehetővé.

8 A SEVIC ez ellen a határozat ellen élt fellebbezéssel a Landgericht Koblenz előtt.

9 A Landgericht Koblenz szerint az, hogy a fent említett társaságok közötti egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzése visszautasítható-e az UmwG 1. §a (1) bekezdése 1. pontja alapján, a Németországban székhellyel rendelkező és a más tagállamokban alapított társaságok közötti egyesülésekre (a továbbiakban: határokon átnyúló egyesülések) vonatkoztatott EK 43. és 48. cikk értelmezésétől függ.

10 Ilyen körülmények között, tekintve, hogy a jogvita megoldása a fent említett EK-Szerződés rendelkezései értelmezésétől függ, a Landgericht Koblenz úgy döntött, hogy felfüggeszti az előtte folyó eljárást, és a következő kérdést terjeszti előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az EK 43. és 48. cikket, hogy a társaságok letelepedési szabadsághoz való jogával ellentétes az, ha megtagadják egy külföldi európai társaságnak egy német társasággal tervezett egyesülésének bejegyzését a német cégjegyzékbe az [UmwG] 16. és azt követő §-ai szerint azzal az indokolással, hogy ezen törvény 1. §a (1) bekezdésének 1. pontja csak a belföldi székhellyel rendelkező jogalanyok átalakulását írja elő?”

Az előzetes döntéshozatalra feltett kérdésről

Előzetes észrevételek

11 Meg kell jegyezni, hogy a SEVIC a Security Visionnal történő egyesülést az UmwG szerint kérelmezte, amely során az érintett szerződés a Security Vision beolvadásáról és végelszámolás nélküli megszüntetéséről rendelkezik.

12 Ezt a kérelmet az Amtsgericht Neuwied azzal az indokolással utasította vissza, hogy az UmwG 1. §a (1) bekezdésének 1. pontja szerint csak belföldi székhelyű jogalanyok alakulhatnak át egyesülés útján (a továbbiakban: belföldi egyesülések), és következésképpen a törvény nem alkalmazandó olyan egyesülésekre, melyek határokon átnyúló egyesülések eredményei.

13 Németországban nincsenek olyan, ezen törvény rendelkezéseinek megfelelő általános rendelkezések, melyek alkalmazandóak lennének a határokon átnyúló egyesülésekre.

14 Ebből következik a belföldi egyesülések és a határokon átnyúló egyesülések Németországban való eltérő kezelése.

15 Ilyen feltételek mellett az előzetes döntéshozatalra feltett kérdést úgy kell érteni, hogy azzal a kérdéssel előterjesztő bíróság azt szeretné tudni, hogy ellentétes-e az EK 43. és 48. cikkel az, ha egy tagállamban egy társaság végelszámolás nélküli megszüntetésével és vagyonának mint

egésznek egy másik társaságra történ? átszállásával történ? egyesülés cégjegyzékbe való bejegyzését f? szabály szerint elutasítják, amennyiben valamelyik társaság székhelye egy másik tagállamban van, mialatt az ilyen bejegyzés – ha az egyéb feltételek teljesülnek – lehetséges, amennyiben mindkét, az egyesülésben részt vev? társaság székhelye az els? tagállamban van.

Az EK 43. és 48. cikk alkalmazhatóságáról

16 A német és a holland kormány el?terjesztéseivel ellentétben az alapeljárásban felmerült egyesüléshez hasonló esetben alkalmazható az EK 43. és 48. cikk.

17 A letelepedésnek az EK 48. cikkel együtt olvasott 43. cikk (2) bekezdésében rögzített szabadsága magában foglalja a 43. cikkben megnevezett társaságokra vonatkozóan többek között ezen társaságoknak az alapítás szerinti állam saját társaságaira vonatkozó rendelkezései szerinti alapítását és vezetését.

18 Mint azt a f?tanácsnok indítványának 30. pontjában kifejtette, a letelepedés szabadsága magában foglal minden intézkedést, amely lehetővé teszi vagy akár csak megkönnyíti a székhelyt?l eltér? másik tagállamba való bejutást és ebben az államban gazdasági tevékenység folytatását, azáltal hogy az érintett gazdasági résztvev?k számára ugyanolyan feltételek mellett biztosítják a nevezett tagállam gazdasági életében való részvételt, mint amelyek a belföldi gazdasági résztvev?kre alkalmazandók.

19 A határokon átnyúló egyesülések, más társasági átalakulások mintájára, a különböző tagállamokban székhellyel rendelkező társaságok közötti együttm?ködés és átcsoportosítás szükségleteinek felelnek meg. Ezek az egyesülések a letelepedés szabadsága gyakorlásának különleges, a belső piac megfelelő m?ködése szempontjából fontos szabályait képezik, és ezáltal azon gazdasági tevékenységek közé tartoznak, amelyek tekintetében a tagállamok kötelesek figyelembe venni az EK 43. cikk szerinti letelepedés szabadságát.

A letelepedés szabadsága korlátozásának fennállásáról

20 E tekintetben elegend? arra utalni, hogy a német jog a belföldi egyesülésekre vonatkozó szabályoktól eltér?en nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely el?írná a határon átnyúló egyesülések cégjegyzékbe történ? bejegyzését, és ezért az ilyen egyesülések bejegyzésére irányuló kérelmeket f? szabály szerint elutasítják.

21 Mint azonban a f?tanácsnok indítványának 47. pontjában kifejtette, az itt szóban forgóhoz hasonló egyesülés annyiban jelenti a társaságok átalakulásának hatékony eszközét, amennyiben egyetlen eljárás keretén belül lehetővé teszi egy meghatározott tevékenység új formában történ?, megszakítás nélküli folytatását, csökkentve ezáltal a bonyodalmakat, a idő? és pénzráfordítást, amelyek a társaságok más formában való átalakulásának velejárói, mint például amelyeket egy társaság felszámolással történ? megsz?nése és egy új társaság egyes vagyontárgyak átruházása melletti alakítása magában rejt.

22 Mivel a nemzeti rendelkezések szerint a társaságok átalakulása tekintetében nem lehet ilyen eszközhez nyúlni, amennyiben a társaságok egyike a Németországi Szövetségi Köztársaságtól eltér? tagállamban rendelkezik székhellyel, a német jog, aszerint hogy belföldi vagy határokon átnyúló egyesülésr?l van?e szó, a társaságokat eltér? bánásmódban részesíti, mely alkalmas arra, hogy visszatartsa ?ket az EK?Szerz?désben rögzített letelepedés szabadságának igénybevételét?l.

23 Az ilyen eltér? bánásmód az EK 43. és 48. cikk szerinti, a letelepedés szabadságával ellentétes korlátozást valósít meg, és csak akkor megengedhet?, ha jogos és az EK?Szerz?déssel

összeegyeztethető célt követ, és közérdeken alapuló kényszerítő indok igazolja. Ezt meghaladóan ilyen esetben alkalmazásának az általa elérni kívánt cél elérésére alkalmasnak kell lennie, és nem haladhatja meg az ehhez szükséges mértéket (lásd a C-436/00. sz., X és Y ügyben 2002. november 21-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-10829. o.] 49. pontját és a C-9/02. sz. De Lasteyrie du Saillant ügyben 2004. március 11-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-2409. o.] 49. pontját).

A korlátozás esetleges igazolásáról

24 A német és a holland kormány eladja, hogy a belföldi egyesülések olyan feltételekhez kötöttek, melyek különösen a hitelezők, a kisebbségi részvényesek és a munkavállalók érdekeinek védelmét, valamint az adófelügyelet hatékonyságának és a kereskedelmi tevékenység tisztességének biztosítását célozzák. E tekintetben a határokon átnyúló egyesülések során különleges problémák adódnak, és ezen problémák megoldása egy határokon átnyúló egyesülés esetén a nevezett érdekek védelmére különleges előírásokat feltételez, amelynek következtében több nemzeti jogrend kerül alkalmazásra egy és ugyanazon jogügylet folyamán. Ezek a rendelkezések azonban közösségi szintű jogharmonizációt feltételeznek.

25 Ebben az összefüggésben a holland kormány emlékeztet arra, hogy 2003. november 18-án az Európai Közösségek Bizottsága javaslatot terjesztett elő a közösségi jogalkotó számára a különböző tagállamokból származó társaságok egyesüléséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvhez (KOM[2003] 703 végleges), melynek első két preambulumbekzdése a következőképpen rendelkezik:

– „(1) Az európai társaságok együttműködés és újraszervezés iránti szükséglete, valamint a különböző tagállamokból származó társaságok összeolvadásával járó jogi és közigazgatási nehézségek szükségessé tesznek egy olyan közösségi szabályozást, mely a határokon átnyúló egyesülést megkönnyíti, és ily módon hozzájárul a közös piac megvalósításához és működéséhez [...].

– [...] a fent említett célok nem érhetőek el a tagállamok által megfelelő mértékben, mivel transznacionális szinten alkalmazandó egységes előírásokat tartalmazó szabályozást kellene alkotniuk, és ezért, figyelemmel a javasolt tervek kiterjedésére és hatásaira, közösségi szinten jobban megvalósíthatók [...]”

26 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a közösségi harmonizációs rendelkezések fennállása, még ha a határokon átnyúló egyesülések megkönnyítése szempontjából kétségkívül hasznos is lenne, nem képezheti az EK 43. és 48. cikkben rögzített letelepedés szabadsága végrehajtásának előfeltételeit (lásd e tekintetben a C-204/90. sz. Bachmann-ügyben 1992. január 28-án hozott ítélet [EBHT 1992., I-249. o.] 11. pontját).

27 Egyebekben pedig arra kell utalni, hogy a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján a részvénytársaságok egyesüléséről szóló, 1978. október 9-i 78/855/EK harmadik tanácsi irányelv (HL L 295., 36. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 42. o.) kibocsátása révén a tagállamokban harmonizált rendelkezések állnak fenn a belföldi egyesülések vonatkozásában, a határokon átnyúló egyesülések mégis különös problémákat jelentenek.

28 Ennyiben nem zárható ki, hogy közérdeken alapuló kényszerít? indokok, mint például a hitelez?k, a kisebbségi részvényesek és munkavállalók érdekeinek védelme (lásd a C?208/00. sz. Überseering?ügyben 2002. november 5?én hozott ítélet [EBHT 2002., I?9919. o.] 92. pontját), valamint az adófelügyelet hatékonyságának és a kereskedelmi tevékenység tisztességének biztosítása (lásd a C?167/01. sz., Inspire Art ügyben 2003. szeptember 30?án hozott ítélet [EBHT 2003., I?10155. o.] 132. pontját) bizonyos körülmények között és meghatározott rendelkezések figyelembevételével igazolhatják a letelepedés szabadságát korlátozó intézkedést.

29 Az ilyen korlátozó intézkedésnek azonban az általa elérni kívánt cél elérésére alkalmasnak kell lennie, és nem haladhatja meg az ehhez szükséges mértéket.

30 Az a körülmény, hogy egy tagállamban az ebben a tagállamban alapított társaság egy másik tagállamban székhellyel rendelkező társasággal való egyesülésének a cégjegyzékbe való bejegyzését f? szabály szerint elutasítják, ahhoz vezet, hogy a határokon átnyúló egyesülések megvalósítását akkor is megakadályozzák, ha a fenti 28. pontban említett érdekek nincsenek veszélyben.

31 Következésképpen az el?zetes döntéshozatalra el?terjesztett kérdésre adandó válasz az, hogy az EK 43. és 48. cikkel ellentétes az, ha egy tagállamban egy társaság végelszámolás nélküli megsz?nésével és vagyonának mint egésznek egy másik társaságra történ? átszállásával történ? egyesülés a tagállami cégjegyzékbe való bejegyzését f? szabály szerint megtagadják, amennyiben valamelyik társaság székhelye egy másik tagállamban van, miközben – ha az egyéb feltételek teljesülnek – az ilyen bejegyzés lehetséges, ha mindkét, az egyesülésben részt vev? társaság székhelye az els? tagállamban van.

A költségekr?l

32 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vev? felek számára a kérdést el?terjeszt? bíróság el?tt folyamatban lév? eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekr?l. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthet?k meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következ?képpen határozott:

Az EK 43. és 48. cikkel ellentétes az, ha egy tagállamban egy társaság végelszámolás nélküli megsz?nésével és vagyonának mint egésznek egy másik társaságra történ? átszállásával történ? egyesülés a tagállami cégjegyzékbe való bejegyzését f? szabály szerint megtagadják, amennyiben valamelyik társaság székhelye egy másik tagállamban van, miközben – ha az egyéb feltételek teljesülnek – az ilyen bejegyzés lehetséges, ha mindkét, az egyesülésben részt vev? társaság székhelye az els? tagállamban van.

Aláírások

* Az eljárás nyelve: német.